

Obsah

	Seznam použitých zkratk	9
	Předmluva	11
1	Úvod	13
2	Definice obezity	20
2.1	Normální tělesná hmotnost, latentní a manifestní obezita	20
2.2	Kvantifikace obsahu tuku v těle	21
2.2.1	Význam kvantifikace tělesného tuku a beztukové tělesné hmoty	22
2.2.2	Porovnání některých metod stanovení tělesného složení na základě vlastních zkušeností	25
2.2.2.1	Stanovení denzity těla metodou hydrostatického vážení	25
2.2.2.2	Tělesné složení stanovené pomocí celkové tělesné vody	29
2.2.2.3	Stanovení obsahu draslíku v těle	30
2.2.2.4	Vztahy k vylučování kreatininu	31
2.3	Podíl tuku v těle u některých populačních skupin	33
2.4	Podíl tuku v těle při obezitě	37
3	Etiologie obezity	40
3.1	Experimentální obezita	40
3.1.1	Etiologické aspekty	41
3.2	Obezita u člověka z hlediska etiologických momentů	43
3.3	K otázce vlivu familiárního výskytu obezity u člověka	45
3.4	Přívod potravy u obézních a u osob s normální hmotností	48
3.5	Zevní faktory ovlivňující přívod potravy	49
3.6	Gastrointestinální faktory a regulace přívodu potravy	50
3.7	Hormonální faktory a regulace přívodu potravy	51
4	Patogeneze obezity	53
4.1	Energetický metabolismus a obezita	53
4.1.1	Bazální metabolismus	53
4.1.2	Vhodná odkazovací standarda pro metabolické děje v našem zeměpisném pásmu	54
4.1.3	Stanovení spotřeby O ₂	55
4.1.4	Vztah beztukové tělesné hmoty a tělesného povrchu k základní energetické spotřebě	56
4.1.5	Základní energetická spotřeba u osob s normální hmotností a u obézních	58
4.1.6	Změny energetické spotřeby obézních při redukci hmotnosti	59
4.1.7	Termogeneze po přívodu potravy	64
4.1.8	Energetická spotřeba při svalové činnosti	65
4.1.9	Inaktivita v patogenezi obezity	66
4.2	Tuková tkáň	67
4.2.1	Složení tukové tkáně	67
4.2.2	Morfologické problémy tukové tkáně	69
4.2.3	Hyperplazie a hypertrofie u lidské obezity	71
4.2.4	Lipogeneze v tukové tkáni	80
4.2.4.1	Vliv hladovění na lipogenezi v tukové tkáni	85
4.2.4.2	Esterifikace mastných kyselin v tukové tkáni	86

4.2.4.3	Syntéza cholesterolu v tukové tkáni	87
4.2.5	Esterolýza triacylglycerolů a uvolňování mastných kyselin a glycerolu z tukové tkáně (lipolýza)	89
4.2.5.1	Stimulovaná lipolýza	90
4.2.5.1.1	Postup získání podkožní abdominální tukové tkáně a podmínky inkubace	92
4.2.5.2	Uvolňování mastných kyselin z tukové tkáně oběžných a kontrol	93
4.2.5.3	Vliv některých ukazatelů na uvolňování mastných kyselin z tukové tkáně	95
4.2.5.3.1	Vliv antecedence obezity	96
4.2.5.3.2	Vliv porušení tolerance pro glukózu	97
4.2.5.4	Lipolýza stimulovaná izoprenalinem u oběžných a kontrol	99
4.2.6	Enzymy energetického metabolismu v tukové tkáni — porovnání se svařem	101
4.2.7	Hnědá tuková tkáň a obezita	104
4.2.8	Krevní průtok v lidské podkožní tukové tkáni	105
4.3	Sval	111
4.4	Kvantitativní a strukturální změny potravy ve vztahu k obezitě	119
4.4.1	Účinky kontrolovaného nadměrného přívodu potravy u člověka	119
4.4.1.1	Změny hmotnosti při nadměrném přívodu potravy u člověka	120
4.4.1.2	Trávení a resorpce nadměrného přívodu potravy	120
4.4.1.3	Energetický obrat při překrmování („overfeeding“)	121
4.4.1.4	Účinnost svalové práce při překrmování	121
4.4.1.5	Metabolické a regulační důsledky překrmování	121
4.4.1.6	Vyvážený nadměrný přívod potravy	122
4.4.1.7	Nevyvážený nadměrný přívod potravy	122
4.4.2	Hyperlipogeneze indukovaná sacharózou	123
4.5	Obezita a gravidita	129
5	Metabolismus a hormonální regulace obezity	134
5.1	Metabolismus za bazálních podmínek	134
5.2	Metabolismus za podmínek lipomobilizace	136
5.2.1	Vliv exogenního noradrenalinu na metabolismus oběžných	136
5.2.2	Metabolismus základních energetických substrátů u oběžných při hladovění	141
5.3	Obezita a funkce žláz s vnitřní sekrecí	147
5.3.1	Štítná žláza a obezita	148
5.3.2	Imunoreaktivní inzulín a obezita	148
5.3.3	Antilipolytická aktivita séra a obezita	154
5.3.4	Adrenergní systém u obezity	158
5.3.5	Glukagon a obezita	161
5.3.6	Kůra nadledvin a obezita	162
5.3.7	Somatotropní hormon a obezita	163
5.3.8	Obezita a funkce gonád	163
6	Klinika obezity	165
6.1	Dělení obezity z klinického hlediska	165
6.1.1	Význam dělení na androidní a gynoïdní obezitu	167
6.1.2	Komplikace obezity u androidní a gynoïdní distribuce tukové tkáně	167
6.1.3	Význam fáze hmotnostní křivky	172

6.1.4	Některé dysplastické formy obezity	173
6.2	Komplikace při obezitě, asociace jiných onemocnění s obezitou	174
6.2.1	Obezita a hypertenze	174
6.2.1.1	Mechanismus vzniku hypertenze u obezity	177
6.2.2	Obezita a hladiny lipidů v krvi	180
6.2.2.1	Vztahy hladin lipidů k podílu tuku v těle	181
6.2.2.2	Vliv redukce hmotnosti obézních na hladiny lipidů v krvi	186
6.2.2.3	Cholesterol vázaný na lipoproteiny s vysokou densitou u obezity	186
6.2.3	Obezita a diabetes mellitus	188
6.2.3.1	Současné názory na vznik diabetu při obezitě	188
6.2.3.2	Perspektivy úpravy inzulinové rezistence	191
6.2.3.3	Terapeutický postup při diabetu IIb	191
6.2.4	Srdce při obezitě	192
7	Terapie obezity	195
7.1	Některé otázky terapie otylosti z hlediska tělesného složení, objektivní hodnocení terapeutických postupů	195
7.1.1	Změny v tělesném složení při redukčních postupech s nepřerušovaným podáváním nízkokalorické diety	196
7.1.2	Tělesné složení v údobí hladu a refeedingu, klinické aspekty použití hladu v léčbě obezity	199
7.1.2.1	Změny v tělesném složení při hladovění a refeedingu	200
7.1.2.2	Změny v tělesném složení při opakovaném hladovění	202
7.1.2.3	Klinické aspekty léčby obezity hladověním	203
7.2	Dietoterapie obezity	205
7.2.1	Dietoterapie obezity obecně	205
7.2.2	Mastné kyseliny se středně dlouhým řetězcem a polyenové mastné kyseliny v dietoterapii obezity	208
7.2.3	Praktické pokyny při dlouhodobé dietoterapii obezity	210
7.3	Tělesné cvičení v terapii obezity	223
7.4	Farmakoterapie obezity	232
7.4.1	Anorektika	232
7.4.1.1	Fenfluramin	234
7.4.1.2	Mazindol	235
7.4.2	Hormony štítné žlázy v terapii obezity	238
7.4.3	Psychofarmaka v terapii obezity	239
7.5	Farmakoterapie průvodních metabolických poruch	240
7.5.1	Biguanidy v terapii obezity	240
7.5.2	Farmakoterapie obezity s hyperlipoproteinémií	240
7.5.3	Terapie obezity s hyperurikémií	241
7.6	Terapie obezity chirurgickými postupy	243
7.7	Některé nekonvenční postupy terapie obezity	245
7.8	Hlavní současné terapeutické problémy obezity	246
7.8.1	Adaptace na nízkenergetickou dietu u obezity	246
7.8.2	Terapeutická rezistence obezity	247
8	Prevence obezity	249
	Literatura	252